

FEN BİLGİSİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ KAYNAŞTIRMA EĞİTİMİ, KAYNAŞTIRMA ÖĞRETMENİ VE KAYNAŞTIRMA ÖĞRENCİLERİNE İLİŞKİN METAFORİK ALGILARI

Öğr. Gör. Gülşen Altıntaş
Celal Bayar Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Bölümü
Eğitim Programları Anabilim Dalı
Manisa
gulsencbu@gmail.com

Öğr. Gör. Öznur Baykan
Celal Bayar Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Bölümü
Eğitim Programları Anabilim Dalı
Manisa
oznur.baykan@cbu.edu.tr

Emine Kahraman
eminekahraman07@gmail.com

S. Uğur Altıntaş
Cumhuriyet İlkokulu Sınıf Öğretmeni
Manisa
ugur45tr@mynetm.com

Özet

Bu çalışma 2013-2014 öğretim yılında 4. sınıf fen bilgisi öğretmenliği programında bulunan 77 öğretmeni adayının katılımıyla Kaynaştırma Eğitimi dersinde kaynaştırma eğitime, kaynaştırma öğretmene ve kaynaştırma öğrencisine ilişkin metaforik algıları incelenmiştir. Çalışmada öğretmen adaylarının kavramlara ilişkin bitki metaforları yapmaları istenmiştir. Öğretmen adayları kavramlara ilişkin 51 bitki metaforu geliştirmiştir. Metaforlar; 1) Çiçek 2) Ot 3) Meyve 4) Ağaç olarak dört kategoriye ayrılmıştır. Çalışmada içerik analizi ve Kay-kare testi tekniği kullanılarak analiz edilmiştir. Öğretmen adaylarının cinsiyeti, mezun olduğu lise ve öğrenim zamanına (I. Öğretim- II. Öğretim) göre veriler değerlendirilmiştir. Genel olarak kategoriler arasında öğretmen adaylarını kaynaştırma eğitime, kaynaştırma öğretmeni ve kaynaştırma öğrencisine ilişkin farklılıklar olduğu gözlenmiştir. Öğretmen adaylarının cinsiyet ve öğrenim durumunda farklılık gözlenmezken mezun olduğu lise düzeyinde farklılık gözlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Metafor, Kaynaştırma Eğitimi, Kaynaştırma Öğrencisi, Kaynaştırma Öğretmeni.

THE METAPHORS DEVELOPED BY PRESERVICE SCIENCE TEACHERS CANDIDATES FOR THE CONCEPTS IN “ INCLUSIVE EDUCATION, INCLUSIVE TEACHER AND INCLUSIVE STUDENT ”

Abstract

In this research, preservice science teachers candidates for “ inclusive education, inclusive teacher and inclusive student” were examined on the concepts developed metaphors. Working group of the 2013-2014 academic year Celal Bayar University Education Faculty 4th science teacher candidates who constitute candidates. The science teachers candidates were asked for developing metaphors fifty one concepts by completing the sentences such as; “the inclusive education is like....., because ; the inclusive teacher is like....., because; the inclusive student is like....., because.....” Metaphors were categorized and analyzed according to the classification of the plants.; 1) Flowers 2) Grass 3) Fruit 4) Wood. In the study, content analysis

technique was used and the data were analyzed with quantitative method and Chi-square test technique. Science Teacher candidates in the event of differences in gender and education level of high school graduation has been observed that the differences observed.

Key Words: Metaphor, Inclusive Education, Science Teachers.

GİRİŞ

Ülkemizde her birey eğitim alma özgürlüğüne sahiptir ve her birey eğitimde eşit hak, fırsat ve imkanın sağlanması devlet politikasıdır. Özel gereksinimli bireylerin normal gelişim gösteren bireylerle birlikte eğitim alması, onların toplumla bütünleşmesi kaynaştırma programlarının yürütülme şekline bağlıdır. Ülkemizde Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği (ÖEHY, 2006)'da kaynaştırma eğitimi; “Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin eğitimlerini, destek eğitim hizmetleri de sağlanarak yetersizliği olmayan akranları ile birlikte resmî ve özel; okul öncesi, ilköğretim, ortaöğretim ve yaygın eğitim kurumlarında sürdürmeleri esasına dayanan özel eğitim uygulamaları” olarak tanımlamıştır. Dolayısıyla kaynaştırma eğitimi uygulamaları ile özel gereksinimli olan çocuklar, normal gelişim gösteren çocuklar ile aynı ortamlarda eğitilerek, birbirlerini daha yakından tanımaları, farklılıkları olan bireyler için ön yargılardan kurtulmaları, bireysel farklılıkların olabileceğinin kabullenilmesi amaçlanmaktadır (Cankaya, Korkmaz 2012). Kaynaştırma uygulamasının özel gereksinimli öğrencilerin toplumla bütünleşmelerini kolaylaştırdığı (Kırcaali-İftar, 1998), akranlarıyla bir arada bulunarak tüm okul etkinliklerinden yararlanmalarına imkan sağladığı, akademik ve sosyal davranışların kazanımında etkili olduğu (Güzel Özmen, 2003) belirtilmektedir. Kaynaştırma eğitiminin uygulanmasında öğretmenler sınıfı içi etkinlikleri, eğitim programlarını, sınıf ortamını kaynaştırma öğrencisine uygun olacak şekilde düzenlemelidir. Kaynaştırma programlarının başarıyla yürütülmesinde sınıf ve branş öğretmenlerinin kaynaştırmaya eğitimine ve öğrencisine karşı sergilediği tutum önemli bir etkidir.

Türkiye’de Kaynaştırma/Bütünleştirme Yoluyla Eğitimin Durumu (2011) raporunda, kaynaştırma eğitiminde yaşanan sorunların temelinde, kaynaştırma eğitiminin ayrılmaz bir parçası olan destek eğitim hizmetlerinin yetersizliğinin vurgulandığı, mevzuatta yer alan gelişmelerin uygulamaya yansıtılmasında sorunlar yaşandığına dikkat çekilmiştir. Eğitim Reformu Girişimi (2011)’e göre Türkiye’de kaynaştırmayla ilgili yasa ve yönetmeliklere ve kaynaştırma öğrencisi sayısının giderek artmasına rağmen, yapılan araştırmalar uygulamada sorunlar yaşandığına işaret ediyor. Özel eğitime gereksinimi olan ilköğretim kaynaştırma öğrencileri bağlamında yapılan çalışmalar incelendiğinde kaynaştırmanın özellikle hafif düzeyde yetersizliği olan öğrencilerin akademik becerilerini (örn., matematik ve okuma becerileri, standart test puanları, bireyselleştirilmiş eğitim planı amaçlarına ulaşma, vb.) ve sosyal davranışlarını (örn., akademik etkinlikle ilgi olma davranışı, öğrenme motivasyonu, okula ve öğrenmeye olumlu tutum, vb.) olumlu etkilediğine ilişkin bulgular bulunmaktadır.

Son yıllarda birçok alanda kullanılan metaforlar; kişilerin olgu ve olaylara karşı oluşturdukları yansımaları farklı kavramlarla ifade etme aracı olarak kullanılmış ve birçok araştırmacının dikkatini çekmiştir. Metaforlar olayların oluşumu ve işleyişi hakkında düşüncelerimizi yapılandıran, yönlendiren ve kontrol eden en güçlü zihinsel araçlardan biridir (Saban, 2004). Gündelik yaşantımızda kullandığımız kavramlar doğası gereği metaforiktir (Lakoff ve Johnson, 2005). Metafor bir algı aracıdır (Arnett, 1999). Metaforlar (benzetmeler, eğretilmeler, istiareler, mecazlar) olayların oluşumu ve işleyişi hakkında düşüncelerimizi yapılandıran, yönlendiren ve kontrol eden en güçlü zihinsel araçlardan biridir. Metaforlar günlük hayattaki muğlak kavramların somut olarak daha anlamlı biçimde yapılandırılmasını sağlar ve bu süreçte güçlü zihinsel model rolü oynarlar (Örücü, 2012). Morgan’ın (1998: 14) da vurguladığı üzere: ‘Metafor kullanımı, genel olarak dünyayı kavrayışımıza sinen *bir düşünce biçimi* ve *bir görme biçimi* anlamına gelir.’ Metaforun bir öğretim aracı olarak kullanılmasının en önemli sebeplerinden birisi uzun süre akılda tutmayı sağlayıcı bir ortam yaratabilmesidir (Arslan ve Bayrakçı, 2006; Goldstein, 2005).

Son dönemlerde metaforlar eğitim araştırmalarında sık sık kullanılmış ve öğrenci, yönetici, öğretmen, araştırma görevlisi gibi kavramlar, eğitimle etkileşim içinde olan bireylerin metaforik algılarıyla ortaya konulmaya çalışılmıştır (Cerit, 2008; Saban, 2008; Güven & Güven, 2009; Oflaz, 2011; Özdemir, 2012). Metaforlarla ilgili eğitim alanında yapılan araştırmalara bakılacak olursa; ortaöğretim öğrencilerinin internet kavramına ilişkin

metafor algıları (Şahin ve Baturay, 2013); metaforlar çalışmaları öğretmen adaylarının öğretmen kavramına ilişkin sahip oldukları algıları (Saban, Koçbeker, Saban, 2006; Saban, 2004); kültür ve öğretmen metaforları (Çelikten, 2005); sınıf öğretmenliği 1. sınıf öğrencilerinin coğrafya algılarının metafor yoluyla belirlenmesi (Geçit ve Gençer, 2010); ilköğretim öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine yönelik algıları (Güven ve İleri, 2006); öğretmen adaylarının coğrafya kavramına yönelik algıları (Öztürk, 2007); öğretmen adaylarının öğrenci kavramına yönelik algıları (Saban, 2009); öğretmen adaylarının matematik öğretmeni kavramına yönelik algıları (Güler, Öçal ve Akgün, 2011); matematik öğretmeni adaylarının matematik kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlar (Güler, Akgün ve Öçal, Doruk, 2012); öğretmen adaylarının fen bilgisi ve fen bilgisi öğretmeni kavramına yönelik algıları (Altıntaş, Kahraman, Ülger ve Altıntaş, 2013), 6.sınıf öğrencilerinin 'Maddenin Tanecikli Yapısı' ünitesi kavramlarına ilişkin metaforik algıları (Altıntaş, Kahraman, Ülger ve Altıntaş, 2014); Gültekin (2013) tarafından yürütülen bir çalışmada ilköğretim öğretmen adaylarının eğitim programına yükledikleri metaforlar incelenmiştir. Aykaç ve Çelik (2011)'in öğretmen ve öğretmen adaylarının ve Taşdemir ve Taşdemir (2011)'in öğretmenlerin üzerinde yaptıkları çalışmalarda, ilköğretim okullarında uygulanan ilköğretim programlarına yönelik hem öğretmenlerin hem de öğretmen adaylarının metaforik algılarının belirlenmesi amaçlanmıştır.

Bu çalışmada Celal Bayar Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören 'İlköğretimde Kaynaştırma' dersini alan fen bilgisi öğretmen adaylarının 'kaynaştırma eğitimi, kaynaştırma öğretmeni ve kaynaştırma öğrencisi' kavramlarına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeleri metafor aracılığı ile ortaya koymaktır. Bu genel amaç çerçevesinde aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Öğretmen adaylarının 'kaynaştırma eğitimi, kaynaştırma öğretmeni ve kaynaştırma öğrencisi' kavramlarına ilişkin üretmiş oldukları metaforları nelerdir?
2. Üretilen metaforlar bitkilerin sınıflandırılması dikkate alındığında 'kaynaştırma eğitimi, kaynaştırma öğretmeni ve kaynaştırma öğrencisi' kavramlarına yönelik metaforları hangi gruplar altında toplanabilir?
3. Temalar arasında öğretmen adaylarının cinsiyeti, öğrenim durumu (birinci öğretim - ikinci öğretim) ve öğrenim gördüğü lise düzeyi bakımından farklılık göstermekte midir?

YÖNTEM

Çalışmanın Modeli

Çalışmada nitel araştırma desenlerinden 'Olgubilim (Fenomenoloji)' araştırması olarak desenlenmiştir. Olgubilim araştırmalarında veri kaynakları araştırmanın odaklandığı olguyu yaşayan ve bu olguyu dışı vurabilecek veya yansıtabilecek bireyler ya da gruplardır. Bize tümüyle yabancı olmayan, aynı zamanda da tam anlamını kavrayamadığımız olguları araştırmayı amaçlayan çalışmalar için olgubilim uygun bir araştırma zeminini oluşturur (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Fenomenoloji tanımlayıcı bir araştırmadır. Bu bağlamda genelleme yapmak değil, olguları tanımlamak önemlidir (Akturan ve Esen, 2008). Öğretmen adaylarının kavramlara yönelik metafora ilişkin elde edilen verilerin çözümlenmesinde 'içerik analizi' tekniği kullanılmıştır. İçerik analizi, elde edilen ham verilerin anlamlandırılarak belirli bir çerçeve oluşturulması ve beliren durum netlik kazandıktan sonra düzenlenerek kod ve kategorilerin ortaya çıkarak somutlaşmasını sağlamaktadır (Patton, 2002).

Çalışma Gurubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2013-2014 öğretim yılında, Celal Bayar Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde Fen bilgisi öğretmenliğinde öğrenim gören 'İlköğretimde Kaynaştırma' dersini alan 4.sınıf öğretmen adayları arasında 77 fen bilgisi öğretmen adayının katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının 45 (% 58.44)'i kız, 32 (% 41.56)'si ise erkektir. Katılımcıların öğrenim durumlarına göre dağılımları 47 (% 61.04)'ü birinci öğretim, 30 (% 38.96)'si ikinci öğretimde eğitimlerini sürdürmektedir. Öğretmen adaylarının öğrenim gördüğü lise düzeylerine göre dağılımı 15 (% 19.48)'ü Anadolu Lisesi, 57 (% 74.03)'si Düz (Genel) lisesi, 5 (% 6.49)'u Çok Programlı Lisede eğitim almışlardır.

Verilerin Toplanması

Fen bilgisi öğretmen adaylarının 'İlköğretimde Kaynaştırma' ya yönelik algılarını ortaya çıkarmak amacıyla 'kaynaştırma eğitimi ...gibidir; çünkü ...', 'kaynaştırma eğitiminde branş öğretmeni ... gibidir; çünkü ...' ve

'kaynaştırma öğrencisi ...gibidir; çünkü ...' şeklinde verilen ifadeleri 40 dakikalık bir sürede tamamlamaları istenmiştir. Öğrencilerden metafor oluştururken kavramlara ilişkin bitki metaforları yapmaları istenmiştir. Metaforun bir araştırma aracı olarak kullanıldığı çalışmalarda 'gibi' kavramı genellikle 'metaforun konusu' ile 'metaforun kaynağı' arasındaki bağı daha açık bir şekilde çağrıştırmak için kullanılır (Saban, 2009). Araştırmada 'çünkü' kavramına da yer verilerek katılımcıların kendi metaforları için bir gerekçe veya mantıksal dayanak sunmaları istenmiştir (Saban, 2008).

Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Bu çalışmada, verilerin değerlendirilmesinde 'içerik analizi' tekniği kullanılmıştır. Öğretmen adaylarının verileri incelenmiş ve her veri numaralandırılarak spss paket programına aktarılmıştır. Öğretmen adaylarının her birine numaralar verilmiş ve örneğin 1.öğretmen adayı (Ö-1) şeklinde gösterilmiştir. Eğer katılımcılar ürettikleri metaforlar mantıklı bir gerekçe sunmadılarsa bu metaforlar dikkate alınmamıştır. Her bir metaforun nedeni ayrı ayrı incelenerek kategoriler ve temalar meydana getirilmiştir. Çalışmada yapılan bitki metaforları bitkilerin özelliklerine göre sınıflandırılmış 1) Çiçek, 2) Ot, 3) Meyve, 4) Ağaç olarak 4 temaya ayrılmıştır. SPSS'e verilerin aktarılması, düzenlenmesi ve analizi: Araştırma sürecinde elde edilen bütün veriler, metaforlar ve geliştirilen kavramsal kategoriler SPSS programına aktarılmıştır. Burada öncelikle katılımcıların demografik bilgileri incelenmiştir. Ardından 51 metafor ve 4 kavramsal kategoriyi temsil eden katılımcıların frekans (f) ve yüzde (%) değerleri incelenmiş ve yorumlanmıştır. Ardından kavramsal kategorilerin arasında farklılık olup olmadığı tek örneklem için Kay-kare testi ile sınanmıştır. Kategorilerin Fen bilgisi öğretmen adaylarının kaynaştırma eğitimine, kaynaştırma öğrencisine ve kaynaştırma öğretmenine cinsiyet, öğrenim durumu ve mezun olunan lise türüne göre farklılaşp farklılaşmadığı ise iki değişken için Kay-kare testi ile sınanmıştır.

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde oluşturulan metaforlar kategorilere göre gruplandırılmış ve tablolar halinde verilip, katılımcıların özgün ifadeleri ile desteklenmiştir. Öğretmen adaylarının bütün kavramlara ilişkin 51 çeşit bitki metafor oluştururken; 'kaynaştırma eğitimi' kavramına ilişkin 27 çeşit, 'kaynaştırma öğretmeni' kavramına ilişkin 29 çeşit ve 'kaynaştırma öğrencisi' kavramına ilişkin 24 çeşit metafor oluşturmuşlardır.

Öğretmen adaylarının yapmış oldukları metaforlar '**kaynaştırma eğitime**' ilişkin; '*papatya, gül, erguvan, menekşe, sardunya, ayçiçeği, sarmaşık, küstüm otu, kır çiçekleri, orkide, renkli orkide, gelincik, kardelen, fındık, üzüm, çiçek, domates, lale, aşılınmış ağaç, çiçek bahçesi, kaktüs, çınar ağacı, fesleğen, şeker pancarı, çuha çiçeği, yonca, kavak*', '**kaynaştırma öğretmene**' ilişkin; '*papatya, yaban çiçeği, gül, menekşe, sarmaşık, eğrelti otu, kır çiçekleri, orkide, beyaz zambak, kardelen, ağaç, kivi, çiçek, çimen, sarı bitki, lale, kök, bitki, buğday, kaktüs, tohum, çınar ağacı, çilek, çam ağacı, incir, kırmızı gül, karagül, söğüt ağacı, orman*', '**kaynaştırma öğrencisine**' ilişkin; '*papatya, gül, menekşe, fide, ayçiçeği, sarmaşık, küstüm otu, kır çiçekleri, orkide, gelincik, kardelen, ağaç, çiçek, lale, aşılınmış ağaç, kaktüs, pamuk, fidan, filiz, çam ağacı, kırmızı gül, dikenli gül, akşam sefası, orman*' metaforları yapılmıştır. Sadece '**kaynaştırma eğitime**' ilişkin '*erguvan, sardunya, renkli orkide, fındık, üzüm, domates, çiçek bahçesi, fesleğen, şeker pancarı, çuha çiçeği, yonca, kavak*' sadece '**kaynaştırma öğretmene**' ilişkin '*yaban çiçeği, eğrelti otu, kır çiçekleri, beyaz zambak, kivi, çimen, sarı bitki, kök, bitki, buğday, tohum, çilek, çam ağacı, incir, karagül, söğüt ağacı*' sadece '**kaynaştırma öğrencisine**' ilişkin '*fide, pamuk, fidan, filiz, çam ağacı, dikenli gül, akşam sefası*' metaforları yapılmıştır. Her üç kavrama ilişkin yapılan ortak metaforlar '*papatya, gül, menekşe, sarmaşık, kardelen, kaktüs, çiçek, orkide, lale*'; kaynaştırma eğitimi ve kaynaştırma öğrencisine ilişkin yapılan ortak metaforlar '*küstüm otu, ayçiçeği, kır çiçekleri, gelincik, aşılınmış ağaç*'; kaynaştırma öğretmeni ve kaynaştırma öğrencisine ilişkin yapılan ortak metaforlar '*orman, ağaç, kırmızı gül*'; kaynaştırma eğitimi ve kaynaştırma öğretmene ilişkin yapılan ortak metafor '*çınar ağacı*' metaforları yapılmıştır.

Tablo 1: 'Kaynaştırma Eğitimi, Kaynaştırma Öğretmeni, Kaynaştırma Öğrencisine' Kavramlarına İlişkin Temaların Frekans Ve Yüzdesi

Temalar	Kaynaştırma Eğitimi		Kaynaştırma Öğretmeni		Kaynaştırma Öğrencisi	
	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde
Metafor Yok	8	10.39	18	23.37	4	5.20
Çiçek	51	66.23	24	31.17	41	53.25
Ot	10	12.99	11	14.29	21	27.27
Meyve	2	2.60	8	10.39	5	6.49
Ağaç	6	7.79	16	20.78	6	7.79
Toplam	77	100	77	100	77	100

Tablo 1'de oluşturulan temalar dikkate alındığında 77 öğretmen adayının 'kaynaştırma eğitimi' kavramına ilişkin en çok 51 (% 66.23) çiçek teması ve en az 2 (% 2.60) oranıyla meyve teması, 'kaynaştırma öğretmeni' kavramına ilişkin en çok 24 (31.17) çiçek teması ve en az 8 (% 10.39) oranıyla meyve teması, 'kaynaştırma öğrencisi' kavramına ilişkin en çok 41 (53.25) çiçek teması ve en az 5 (% 6.49) oranıyla meyve teması çerçevesinde metafor oluşturulmuştur.

Tablo 2: 'Kaynaştırma Eğitimi, Kaynaştırma Öğretmeni, Kaynaştırma Öğrencisine' Kavramlarına İlişkin Cinsiyet Ve Temaların Frekans

KAVRAMLAR	CİNSİYET	TEMALAR					Total	X ²	p
		Metafor Yok Fr.	Çiçek Fr.	Ot Fr.	Meyve Fr.	Ağaç Fr.			
Kaynaştırma Eğitimi	Kız	4	31	8	0	2	45	6.633	0.157
	Erkek	4	20	2	2	4	32		
Kaynaştırma Öğretmeni	Kız	10	16	7	2	10	45	4.645	0.326
	Erkek	8	8	4	6	6	32		
Kaynaştırma Öğrencisi	Kız	4	25	11	3	2	45	4.833	0.305
	Erkek	0	16	10	2	4	32		
Toplam		30	116	42	15	28	231		

Tablo 2'de 'kaynaştırma eğitimi, kaynaştırma öğretmeni ve kaynaştırma öğrencisi' kavramlarına ilişkin yapılan metaforlar sonucu oluşturulan temalara ilişkin cinsiyet frekansları verilmiştir. Toplamda kavramlara ilişkin (231) metafor yapılmış; (30) metafor yapılmamış, (116) çiçek teması, (42) ot teması, (15) meyve teması ve (28) ağaç temasında metafor oluşturulmuştur. Kavramlara ilişkin (45) kız öğretmen adayı, (32) erkek öğretmen adayı metafor oluşturmuştur. Kız öğretmen adaylarının 'kaynaştırma eğitimi' kavramına ilişkin en çok (31) çiçek teması, en az (2) ağaç temasında ve meyve temasında metafor yapılmamıştır; 'kaynaştırma öğretmeni' kavramına ilişkin en çok (16) çiçek teması ve en az (2) meyve temasında; 'kaynaştırma öğrencisi' kavramına ilişkin en çok (25) çiçek teması ve en az (2) ağaç temasında yapmışlardır. Erkek öğretmen adaylarının 'kaynaştırma eğitimi' kavramına ilişkin en çok (20) çiçek teması ve en az (2) ot ve meyve temasında; 'kaynaştırma öğretmeni' kavramına ilişkin en çok (8) çiçek teması ve en az (4) ot temasında; 'kaynaştırma öğrencisi' kavramına ilişkin en çok (25) çiçek teması ve en az (2) meyve temasında metafor yapmışlardır.

Fen Bilgisi Öğretmen adaylarının kaynaştırma öğrencilerine ilişkin metaforik algılarında çiçek, ot, meyve ve ağaç olmak üzere dört farklı kategori ile cinsiyetleri arasında bir ilişki olup olmadığını belirlemek için kay kare testi sonucuna göre, cinsiyet ile kaynaştırma öğrencisi ($\chi^2_{(4)} = 4,833, p > 0,05$), kaynaştırma öğretmeni ($\chi^2_{(4)} = 4,645, p > 0,05$) ve kaynaştırma eğitimi ($\chi^2_{(4)} = 6,633, p > 0,05$) kategorileri arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablo 3: 'Kaynaştırma Eğitimi, Kaynaştırma Öğretmeni, Kaynaştırma Öğrencisine' Kavramlarına İlişkin Öğrenim Durumu Ve Temaların Frekansı

KAVRAMLAR	ÖĞRENİM DURUMU	TEMALAR					Total	X ²	p
		Metafor Yok Fr.	Çiçek Fr.	Ot Fr.	Meyve Fr.	Ağaç Fr.			
Kaynaştırma Eğitimi	1.Öğretim	4	33	6	0	4	30	3.916	0.417
	2. Öğretim	4	18	4	2	2	47		
Kaynaştırma Öğretmeni	1.Öğretim	7	16	9	4	11	47	6.840	0.145
	2. Öğretim	11	8	2	4	5	30		
Kaynaştırma Öğrencisi	1.Öğretim	3	25	15	2	2	47	4.148	0.386
	2. Öğretim	1	16	6	3	4	30		
Toplam		30	116	42	15	28	231		

Tablo 3'de 'kaynaştırma eğitimi, kaynaştırma öğretmeni ve kaynaştırma öğrencisi' kavramlarına ilişkin yapılan metaforlar sonucu oluşturulan temalara ilişkin öğrenim durumu frekansları verilmiştir. Toplamda kavramlara ilişkin (231) metafor yapılmış; (30) metafor yapılmamış, (116) çiçek teması, (42) ot teması, (15) meyve teması ve (28) ağaç temasında metafor oluşturulmuştur. Kavramlara ilişkin (30) 1.öğretim öğretmen adayı, (47) 2.öğretim öğretmen adayı metafor oluşturmuştur. 1.öğretim öğretmen adaylarının 'kaynaştırma eğitimi' kavramına ilişkin en çok (33) çiçek teması, en az (4) ağaç ve meyve temasında metafor yapılmamıştır; 'kaynaştırma öğretmeni' kavramına ilişkin en çok (8) çiçek teması ve en az (2) ot temasında; 'kaynaştırma öğrencisi' kavramına ilişkin en çok (25) çiçek teması ve en az (2) meyve ve ağaç temasında yapmışlardır. 2.öğretim öğretmen adaylarının 'kaynaştırma eğitimi' kavramına ilişkin en çok (18) çiçek teması ve en az (2) meyve ve ağaç temasında; 'kaynaştırma öğretmeni' kavramına ilişkin en çok (8) çiçek teması ve en az (2) ot temasında; 'kaynaştırma öğrencisi' kavramına ilişkin en çok (16) çiçek teması ve en az (3) meyve temasında metafor yapmışlardır.

Fen Bilgisi Öğretmen adaylarının kaynaştırma Öğrencisine ilişkin metaforik algılarında çiçek, ot, meyve ve ağaç olmak üzere dört farklı kategori ile öğrenimleri arasında bir ilişki olup olmadığını belirlemek için kay kare testi sonucuna göre, öğrenim ile kaynaştırma öğrencisi ($\chi^2_{(4)} = 4,148$, $p > 0,05$), ile kaynaştırma öğretmeni ($\chi^2_{(4)} = 6,840$, $p > 0,05$) ve kaynaştırma eğitimi ($\chi^2_{(4)} = 3,916$, $p > 0,05$) kategorileri arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablo 4: 'Kaynaştırma Eğitimi, Kaynaştırma Öğretmeni, Kaynaştırma Öğrencisine' Kavramlarına İlişkin Lise Düzeyi Ve Temaların Frekansı

KAVRAMLAR	LİSE DÜZEYİ	TEMALAR					Toplam	X ²	p
		Metafor Yok Fr.	Çiçek Fr.	Ot Fr.	Meyve Fr.	Ağaç Fr.			
Kaynaştırma Eğitimi	Anadolu Lisesi	1	8	1	0	5	15	18.978	0.015
	Düz (Genel)	6	39	9	2	1	57		
	Çok Programlı	1	4	0	0	0	5		
Kaynaştırma Öğretmeni	Anadolu Lisesi	5	4	1	2	3	15	3.589	0.892
	Düz (Genel)	12	19	9	6	11	57		
	Çok Programlı	1	1	1	0	2	5		
Kaynaştırma Öğrencisi	Anadolu Lisesi	1	6	7	1	0	15	8.148	0.419
	Düz (Genel)	2	32	13	4	6	57		
	Çok Programlı	1	3	1	0	0	5		
Toplam		30	116	42	15	28	231		

Tablo 4’de ‘kaynaştırma eğitimi, kaynaştırma öğretmeni ve kaynaştırma öğrencisi’ kavramlarına ilişkin yapılan metaforlar sonucu oluşturulan temalara ilişkin öğrenim almış olduğu lise düzeyi frekansları verilmiştir. Toplamda kavramlara ilişkin (231) metafor yapılmış; (30) metafor yapılmamış, (116) çiçek teması, (42) ot teması, (15) meyve teması ve (28) ağaç teması oluşturulmuştur. Kavramlara ilişkin (15) Anadolu Lisesi, (57) Düz (Genel) Lise ve (5) Çok Programlı Lisede öğrenim almış olan öğretmen adayı metafor oluşturmuştur. ‘Kaynaştırma eğitimi’ kavramına ilişkin öğretmen adaylarının Anadolu Lisesinde en çok (8) çiçek teması, en az (1) ot temasında ve meyve temasında metafor oluşturulmamıştır. Düz (Genel) Lisesinde en çok (39) çiçek teması ve en az (1) ağaç temasında; Çok Programlı Lisesinde sadece (4) çiçek temasında temasında metafor oluşturulmuştur. ‘Kaynaştırma öğretmeni’ kavramına ilişkin öğretmen adaylarının Anadolu Lisesinde en çok (4) çiçek temasında ve en az (1) ot temasında; Düz (Genel) Lisesinde en çok (19) çiçek teması ve en az (6) meyve temasında; Çok Programlı Lisesinde (2) ağaç temasında metafor yapılmış, (1) çiçek ve ot temasında metafor yapılmıştır. ‘Kaynaştırma öğrencisi’ kavramına ilişkin öğretmen adaylarının Anadolu Lisesinde en çok (7) ot teması, en az (1) meyve temasında metafor yapılmış ve ağaç temasında metafor yapılmamıştır. Düz (Genel) Lisesinde en çok (32) çiçek teması ve en az (4) meyve temasında; Çok Programlı Lisesinde (3) çiçek temasında ve (1) ot temasında metafor oluşturulmuştur.

Fen Bilgisi Öğretmen adaylarının kaynaştırma Öğrencisine ilişkin metaforik algılarında çiçek, ot, meyve ve ağaç olmak üzere dört farklı kategori ile mezun olunan lise arasında bir ilişki olup olmadığını belirlemek için kay kare testi sonucuna göre, mezun olunan lise ile kaynaştırma öğrencisi ($\chi^2_{(4)} = 8,148$, $p > 0,05$) ve kaynaştırma öğretmeni ($\chi^2_{(4)} = 3,589$, $p > 0,05$) kategorileri arasında anlamlı bir ilişki yoktur. Fen Bilgisi Öğretmen adaylarının kaynaştırma eğitimine ilişkin metaforik algılarında çiçek, ot, meyve ve ağaç olmak üzere dört farklı kategori ile mezun olunan lise arasında bir ilişki olup olmadığını belirlemek için kay kare testi sonucuna göre, mezun olunan lise ile kaynaştırma eğitimi ($\chi^2_{(4)} = 3,589$, $p < 0,05$) için oluşan kategori arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Tablolarda bulunan ‘kaynaştırma eğitimi, kaynaştırma öğretmeni ve kaynaştırma öğrencisi’ kavramlara ilişkin öğretmen adaylarının yapmış oldukları bazı özgün metaforlar ve yüklenen anlamlar şöyledir:

Kaynaştırma eğitiminde branş öğretmeni menekşe gibidir. Çünkü bu çiçekler etrafına renk saçıyor, koku saçıyor, öğretmenlerde öğrencilerine bilgi saçıyorlar. (Ö-2)

Kaynaştırma eğitiminde branş öğretmeni papatya gibidir. Çünkü papatyalar her yerde açar ve etrafı güzelleştirirler. Bu öğretmenlerde her öğrenciyle ilgilenerek onları güzelleştirirler. (Ö-3)

Kaynaştırma eğitiminde branş öğretmeni gül gibidir. Çünkü sevgiyle eğitimini vermeye çalışır. (Ö-48)

Kaynaştırma eğitiminde branş öğretmeni çınar ağacı gibidir. Çünkü dayanıklı ve tüm öğrencileri gölgesinde toplayabilen. (Ö-40)

Kaynaştırma eğitiminde branş öğretmeni çimen gibidir. Çünkü ezilse de, yorulsa da yeniden doğar. (Ö-14)

Kaynaştırma öğrencisi küstüm otu gibidir. Çünkü yanlış bir şey söylediğimizde öğrenciyi incitebiliriz. (Ö-5)

Kaynaştırma öğrencisi akşam sefası gibidir. Çünkü vakti geldiğinde açar ve öğrenir. (Ö-54)

Kaynaştırma öğrencisi kardelen gibidir. Çünkü zor şartlarda hayatta kalmayı başarabilir. (Ö-60)

Kaynaştırma öğrencisi orkide gibidir. Çünkü diğer çiçeklere göre azdır ve hassastır, özel olarak ilgilenilmesi gereklidir. (Ö-18)

Kaynaştırma öğrencisi gül gibidir. Çünkü yeni açmış gül yaprakları parlar ve kokusu güzeldir. (Ö-16)

Kaynaştırma öğrencisi fidan gibidir. Çünkü zamanla büyür. (Ö-29)

Kaynaştırma eğitimi orkide gibidir. Çünkü tertemiz ve saftır. (Ö-8)

Kaynaştırma eğitimi çiçek bahçesi gibidir. Çünkü bu bahçede her renkte çiçekler vardır. Dikenli, dikensiz çiçekler vardır. (Ö-19)

Kaynaştırma eğitimi kardelen gibidir. Çünkü zorluklara rağmen eğitime devam eder. (Ö-40)

Kaynaştırma eğitimi kaktüs gibidir. Çünkü normal bireylerden ayıran olumsuz yönleri olan bireyler olsa da gayet sevimli, insan gibi yaşamayı hak eden bireylerdir. (Ö-58)

Kaynaştırma eğitimi sarmaşık gibidir. Çünkü öğrenciyi sarıp sarmalar. (Ö-23)

Kaynaştırma eğitimi fındık gibidir. Çünkü ne kadar bakım yaparsan o kadar verim alırsın. (Ö-12)

Kaynaştırma eğitimi lale gibidir. Çünkü farklı farklı renkleri içererek herkesin özelliklerini belirler. (Ö-49)

SONUÇLAR

Bu çalışmada Celal Bayar üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde okuyan ‘İlköğretimde Kaynaştırma’ dersini alan Fen bilgisi öğretmenliği öğretmen adaylarının ‘kaynaştırma eğitimi, kaynaştırma öğretmeni ve kaynaştırma

öğrencisi' kavramlarına ilişkin bitki metafor yapımları istenmiştir. Yapılan metafor çeşitliliğine bakıldığında kavramlara ilişkin birbirine yakın çeşitlilikte metafor yapılmıştır; 'kaynaştırma eğitimi' kavramına ilişkin 27 çeşit, 'kaynaştırma öğretmeni' kavramına ilişkin 29 çeşit ve 'kaynaştırma öğrencisi' kavramına ilişkin 24 çeşit metafor yapılmıştır. Yapılan metaforlara genel olarak bakıldığında kaynaştırma öğrencisi daha çok çiçeğe ve çiçekli bitkilere benzetilerek metafor yapılmıştır. Bu çalışmada aynı zamanda öğretmen adaylarının farklı kavramlara ilişkin aynı bitki metaforu yaptıkları gözlenmiştir. Her üç kavrama ilişkin yapılan ortak metaforlar '*papatya, gül, menekşe, sarmaşık, kardelen, kaktüs, çiçek, orkide, lale*' metaforlar oldukça fazladır ve öğretmen adayları bu kavramları birbirine çok yakın kavramlar olarak zihinlerinde bir şemaya sahiptir. Bu sonuçlar göre öğretmen adayları kavramlara ilişkin benzer farkındalık sergilediği ve kavramlara ilişkin benzer algılara sahip oldukları gözlenmiştir.

Çalışmada tablolar incelendiğinde kavramların tamamına ilişkin temalar arasında en çok çiçek temasında metafor oluşturulmuş ve en az meyve temasında metafor oluşturdukları gözlenmiştir. Bu sonuçlar kaynaştırma eğitimi, kaynaştırma öğretmeni ve kaynaştırma öğrencisi kavramlarını daha çok çiçekli bitkilere benzetildiği gözlenmiştir. Kız ve erkek öğrenciler arasında; kaynaştırma eğitimi, kaynaştırma öğretmeni ve kaynaştırma öğrencisi kavramları en çok çiçek temasında metafor oluşturmuşlardır. Öğrenim durumuna göre; 1.öğretim ve 2.öğretimde öğrenim gören öğretmen adaylarının her ikisi de kavramlara ilişkin en çok çiçek temasında metafor oluşturmuşlardır. Kaynaştırma öğretmeni kavramı Çok Programlı Liseler düzeyinde ağaç temasında; kaynaştırma öğrencisi Anadolu Lisesi düzeyinde ot temasında en çok metafor oluşturmuştur. Ama genel olarak lise düzeyinde kavramlar incelenirse kavramlarına ilişkin diğer bütün liselerde en çok çiçek temasında metafor oluşturulmuştur.

Sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarının 'kaynaştırma eğitimi, kaynaştırma öğretmeni ve kaynaştırma öğrencisi' kavramlarına ilişkin bitki metaforlarını inceleyen (Altıntaş, Baykan, Kahraman ve Altıntaş, 2015) yaptıkları çalışmada; öğretmen adaylarının, kavramlara ilişkin kaynaştırma eğitimi ve kaynaştırma öğrencisi en çok çiçek temasında metafor oluşturulurken, kaynaştırma öğretmeni en çok ot temasında metafor oluşturulmuştur. Bu sonuçlar kaynaştırma eğitimi ve kaynaştırma öğrencisi kavramlarını daha çok çiçekli bitkilere, kaynaştırma öğretmeni otlulara benzetildiği gözlenmiştir. Sınıf öğretmen adayları ve Fen bilgisi öğretmen adayları kaynaştırma eğitimi ve kaynaştırma öğrencisi kavramları en çok çiçek temasında metafor oluşturulurken, kaynaştırma öğretmeni kavramında (Sınıf öğretmen adayları ot temasında, Fen bilgisi öğretmen adayları çiçek temasında metafor oluşturmuştur) farklılık göstermektedir. Öğretmen adayları branşlarına göre kaynaştırma öğretmeni farklı bir kategoriye yerleştirdiğini söyleyebiliriz. Fen Bilgisi Öğretmen adaylarının kaynaştırma öğrencilerine ilişkin metaforik algılarında çiçek, ot, meyve ve ağaç olmak üzere dört farklı kategori ile, cinsiyet ve öğrenim durumları ile kaynaştırma öğrencisi, kaynaştırma öğretmeni ve kaynaştırma eğitimi kategorileri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Mezun olunan lise ile kaynaştırma öğrencisi ve kaynaştırma öğretmeni arasında anlamlı bir ilişki bulunamazken kaynaştırma eğitimini ile anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Not: Bu çalışma 24-26 Nisan 2015 tarihlerinde Antalya'da 16 ülkenin katılımıyla düzenlenen 6th International Congress on New Trends in Education- ICONTE' de sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

KAYNAKÇA

Akturan, U. ve Esen, A.(2008). Fenomenoloji (ss. 83-98), *Nitel Araştırma Yöntemleri*, (Editörler: Baş, T. ve Akturan, U.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Altıntaş, G., Öznur, B., Kahraman, E., Altıntaş, S. U. (2015). Öğretmen adaylarının kaynaştırma eğitimi, kaynaştırma öğretmeni ve kaynaştırma öğrencilerine ilişkin metaforik algıları. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi Journal of Research in Education and Teaching (JRET)*, 4 (1), 15, 2146-9199.

Altıntaş G., Kahraman E., Ülger E. ve Altıntaş S. U. (2014). Fen ve Teknoloji Dersi 'Maddenin Tanecikli Yapısı' ünitesi kavramları üzerine öğrencilerin geliştirdikleri metaforlar. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3 (3), 20, 2146-9199.

Altıntaş G., Kahraman E., Ülger E. ve Altıntaş S. U. (2013). 'Fen bilgisi' dersi ve 'Fen bilgisi öğretmeni' kavramları üzerine fen bilgisi öğretmeni adaylarının geliştirdikleri metaforlar. TheFifth International Congress of Educational Research. 6 - 9 June, Çanakkale.

Arnett, R. C. (1999). Metaphorical Guidance: Administration as building and renovation. *Journal of Educational Administration*, 37(1), 80-89.

Arslan M. M. ve Bayrakçı M. (2006). "Metaforik Düşünme ve Öğrenme Yaklaşımının Eğitim-Öğretim Açısından İncelenmesi." *Milli Eğitim*, 171, 100-108.

Aykaç, N. ve Çelik, Ö. (2011). Öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının eğitim programına ilişkin metaforik algılarının karşılaştırılması. I. Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Kongresinde sunulan bildiri, Eskişehir, Türkiye.

Cankaya, Ö. ve Korkmaz İ. (2012) İlköğretim I. kademedeki kaynaştırma eğitimi uygulamalarının sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 13(1), 1-16.

Cerit, Y. (2008). Öğretmen kavramı ile ilgili metaforlara ilişkin öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin görüşleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(4), 693-712.

Çelikten, M. (2005). *Kültür ve öğretmen metaforları*. XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi.

Geçit, Y. ve Gençer, G. (2010). Sınıf öğretmenliği 1. sınıf öğrencilerinin coğrafya algılarının metafor yoluyla belirlenmesi (Rize Üniversitesi örneği). *Marmara Coğrafya Dergisi*, 23, 1-19.

Güler, G., Öçal, M. F. ve Akgün, L. (2011). Preservice mathematics teachers' metaphors about mathematics teacher concep. *Procedia Social and Behavioral Sciences* 15, 327-330.

Güler, G., Akgün, L., Öçal, M. F. ve Doruk M. (2012). Matematik öğretmeni adaylarının matematik kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlar. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 2146-9199.

Gültekin, M. (2013). İlköğretim öğretmen adaylarının eğitim programı kavramına yükledikleri metaforlar. *Education*, 38(169).

Güven, B. ve İleri, S. (2006). İlköğretim öğrencilerinin sosyal bilgiler dersinde oluşturdukları metaforlara ilişkin inceleme. XV. *Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*, Muğla.

Güven, S., ve Güven, B. (2009). İlköğretim öğrencilerinin sosyal bilgiler dersinde metafor oluşturma becerilerine ilişkin nicel bir araştırma. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. 503-512.

Eğitim İzleme Raporu (ERG) (2011).

http://erg.sabanciuniv.edu/sites/erg.sabanciuniv.edu/files/EIR2011.19.12.12.WEB_.pdf

Güzel-Özmen, R. (2003). Kaynaştırma ortamlarında öğretimsel düzenlemeler. A. Ataman (Ed.), *Özel eğitime giriş* (51-83). Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

Goldstein, L. S. (2005). "Becoming A Teacher As A Hero's Journey: Using Metaphor In Preservice Teacher Education." *Teacher Education Quarterly*, 32 (1), 7-24.

Kırcaali-İftar, G. (1998). Kaynaştırma ve destek özel eğitim hizmetleri. S. Eripek (Ed.), *Özel Eğitim* (17-22). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını, No:1018.

Lakoff, G. & Johnson, M. (2005). *Metaforlar Hayat, Anlam ve Dil* (Çev:Gökhan Yavuz Demir), Paradikma Yayınları, İstanbul.

Morgan G. (1998). *Yönetim ve örgüt teorilerinde metafor* (Çeviren, G. Bulut). İstanbul: BZD Yayıncılık.

Oflaz, G. (2011). *İlköğretim öğrencilerinin "matematik" ve "matematik öğretmeni" kavramlarına ilişkin metaforik algıları*. Ankara: Siyasal Kitapevi.

Örücü, D. (2012). Primary school teachers' metaphorical perspective towards classroom and classroom management: a comparative case study. *Elementary Education Online*, 11(2), 342-352, 2012.

Özdemir, M. (2012) Lise öğrencilerinin metaforik okul algılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 213-224.

Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği (2006). 31.05.2006 Tarih ve 26184 Sayılı Resmi Gazete.

Öztürk, Ç. (2007). Sosyal bilgiler, sınıf ve fen bilgisi öğretmen adaylarının 'coğrafya' kavramına yönelik metafordurumları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 8, 2, 55-69.

Patton, M. Q. (2002). *Qualitative Research & Evaluation Methods*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.

Saban, A. (2004). Giriş düzeyindeki sınıf öğretmeni adaylarının 'öğretmen' kavramına ilişkin ileri sürdükleri metaforlar. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 131-155.

Saban, A. (2008) Okula ilişkin Metaforlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 459-496.

Saban, A. (2009). Öğretmen Adaylarının Öğrenci Kavramına İlişkin Sahip Oldukları Zihinsel İmgeler. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7 (2), 281-326.

Saban, A., Koçbeker, B.N. ve Saban, A. (2006). Öğretmen adaylarının öğretmen kavramına ilişkin algılarının metafor analizi yoluyla incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 6(2), 461-522.

Şahin, Ş. Ve Baturay, M. H. (2013). Ortaöğretim öğrencilerinin internet kavramına ilişkin algılarının değerlendirilmesi: bir metafor analizi çalışması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 21 (1), 177-192.

Taşdemir, M., ve Taşdemir, A. (2011). Teachers' metaphors on K-8 curriculum in Turkey. 2nd International Conference on New Trends in Education and Their Implications, Antalya-Turkey.

Türkiye'de Kaynaştırma/Bütünleştirme yoluyla eğitimin durumu (2011). Kaynaştırma /bütünleştirmenin etkililiğini artırmak için politika ve uygulama önerileri projesi.

http://erg.sabanciuniv.edu/sites/erg.sabanciuniv.edu/files/Kaynastirma_Politika_Onerileri.pdf

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık